

Προς τη
ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
Πειραιώς 132
11854 Αθήνα

Αθήνα, 11 Απριλίου 2022
Αρ. Πρωτ. 1977

e-mail: gasconsultation@rae.gr

Θέμα: Δημόσια Διαβούλευση της ΡΑΕ για το 10ετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης ΔΕΣΦΑ 2022-2031 και Πλαίσιο Κανονισμού Τιμολόγησης για την ΥΑΦΑ Ν.Καβάλας

Αξιότιμοι,

Η εταιρεία μας «ΔΕΠΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ Α.Ε.», εκτιμώντας την δυνατότητα συμμετοχής στην σημαντική αυτή διαβούλευση της ΡΑΕ, υποβάλλει, δια της παρούσης, τις ακόλουθες παρατηρήσεις.

A. Πλαίσιο Κανονισμού Τιμολόγησης ΥΑΦΑ

Η αποθήκη φυσικού αερίου (φ.α.) αποτελεί κομβικό στοιχείο για τη επίτευξη της εύρυθμης λειτουργίας της ευρωπαϊκής αγοράς αερίου με σημαντικό βαθμό εφοδιαστικής ασφάλειας και ως τέτοιο η υλοποίηση της είναι αναγκαία και στην Ελλάδα. Η υποδομή της αποθήκης παρέχει ικανοποιητικό βαθμό ευελιξίας στην κάλυψη της ζήτησης & στις εποχιακές διακυμάνσεις τιμών, συμβάλλει στην εγκαθίδρυση συνθηκών ανταγωνισμού και έχει κρίσιμο ρόλο στη ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού, προς όφελος των καταναλωτών. Επιπλέον, αποτελεί μαζί με τα δίκτυα αερίου σημαντικό πυλώνα της ενεργειακής μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα, ιδιαίτερος αν ληφθούν υπόψη τα πλεονεκτήματα που θα έχει σε ένα ενιαίο ενεργειακό σύστημα που προκύπτει από την σύζευξη των αντίστοιχων τομέων, Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΗΕ) και φ.α.

Λόγω των ιδιαίτερα υψηλών τιμών φ.α. που επικρατούν σε όλη την Ευρώπη από το περασμένο φθινόπωρο, αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης μιας σειράς διεθνών παραγόντων (οικονομικών, γεωπολιτικών, ρυθμιστικών, τεχνικών) συνδυαστικά με τα επιμέρους χαρακτηριστικά της εγχώριας αγοράς, έχει καταστεί εξόχως εμφανής η έλλειψη δυνατότητας χρήσης αποθεμάτων φ.α., που αν υπήρχε θα μετρίαζε την επιβάρυνση των τελικών καταναλωτών σε πιο ανεκτά επίπεδα. Επιπλέον, ο επαπειλούμενος κίνδυνος να παρουσιαστεί κατάσταση έκτακτης ανάγκης στην ομαλή τροφοδοσία της χώρας με ρωσικό φυσικό αέριο λόγω της Ρωσο-Ουκρανικής σύρραξης, κατέστησε ακόμα πιο επιτακτική την ανάγκη αποθήκης φ.α.

Συνεπώς και προκειμένου η χώρα μας να αποκτήσει σημαντικό εργαλείο ευελιξίας αλλά και ενισχυμένο περιφερειακό ρόλο στην αγορά φ.α., συμφωνούμε ότι θα πρέπει να γίνουν εντατικές και συντονισμένες δράσεις από τα εμπλεκόμενα μέρη ώστε να υλοποιηθεί εγκαίρως το έργο της Υπόγειας Αποθήκης φ.α. (ΥΑΦΑ) στη Ν.Καβάλα, με ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο κανόνων για την εύρυθμη λειτουργία του ενιαίου συστήματος αερίου.

Σε σχέση με τις προβλέψεις του υπό διαβούλευση σχεδίου Απόφασης ΡΑΕ για το πλαίσιο κανονισμού τιμολόγησης της ΥΑΦΑ βασίζονται στις διατάξεις της ΥΑ ΦΕΚ Β' 847/13.3.2020 (Υπ.Απόφαση), σύμφωνα με την οποία επιλέχθηκε από το κράτος η ρυθμιζόμενη πρόσβαση στην εν λόγω εγκατάσταση, σε συνάφεια και με τις διατάξεις της ΕΟ 73/2009 (Οδηγία).

Πράγματι τα άρθρα 33 και 41 της Οδηγίας, τα οποία όπως φαίνεται από το ψήφισμα του Ευρ. Κοινοβουλίου τον περασμένο Δεκέμβριο για την τροποποίηση της θα συνεχίσουν να ισχύουν, προβλέπουν δύο πλαίσια κανόνων πρόσβασης στις υπόγειες αποθήκες φ.α., αυτό με διαπραγμάτευση και το ρυθμιζόμενο. Οι εν λόγω διατάξεις καθώς και οι συστάσεις του σχετικού Interpretative Note της Επιτροπής για την πρόσβαση στην αποθήκη απαιτούν τον προσδιορισμό και τη δημοσιοποίηση των κριτηρίων που ελήφθησαν υπόψη για την όποια επιλογή, ώστε να διασφαλίζεται έτσι η συμβολή της εγκατάστασης στην ολοκληρωμένη και ανταγωνιστική αγορά αερίου και να παρέχεται η ευελιξία προσαρμογής του πλαισίου στις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς.

Από τα διαλαμβανόμενα στο υπό διαβούλευση σχέδιο αντιλαμβανόμαστε ότι βασικό κριτήριο για την επιλογή του ρυθμιζόμενου πλαισίου κανόνων πρόσβασης στην ΥΑΦΑ είναι η ασφάλεια τροφοδοσίας και δευτερευόντως το εμπορικό όφελος, οδηγώντας έτσι και στην σκέψη για κοινωνικοποίηση του κόστους της αποθήκης που ανταποκρίνεται στην ασφάλεια εφοδιασμού (50% του συνολικού).

Εκτός του ότι θεωρούμε πως η απαίτηση της Οδηγίας για προσδιορισμό των κριτηρίων επιλογής του τρόπου πρόσβασης δεν έχει ικανοποιηθεί (ούτε στην Υπ.Απόφαση ούτε στο υπό διαβούλευση σχέδιο)

-ενδεικτικά, δεν μας είναι γνωστό εάν έχει γίνει ανάλυση των διαθέσιμων στην χώρα πηγών και εργαλείων ευελιξίας στην προμήθεια αερίου (πχ συμβόλαια εισαγωγής, εγκατάσταση ΥΦΑ, Linerack, διακοπτόμενα συμβόλαια κλπ) τα αποτελέσματα της οποίας συνδυαστικά με τις υφιστάμενες & μελλοντικές διασυνδέσεις με αγωγούς ή άλλες εγκαταστάσεις ΥΦΑ αναδεικνύουν τον ρόλο της ΥΑΦΑ ώστε αυτό να αποτελέσει τη βάση για την απόφαση-

και με γνώμονα την κατά το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη και αποδοτική λειτουργία της ΥΑΦΑ σε μια εύρυθμη, εγχώρια και περιφερειακή αγορά αερίου, επισημαίνουμε τα ακόλουθα προς περαιτέρω προβληματισμό:

- a. εξετάστηκε η περίπτωση υιοθέτησης ενός υβριδικού συστήματος πρόσβασης στην ΥΑΦΑ συνδυάζοντας και τα δύο πλαίσια (ρυθμιζόμενο και υπό διαπραγμάτευση), ώστε να δημιουργηθεί

- ένα πιο ευνοϊκό επενδυτικό περιβάλλον για την υλοποίηση του έργου και ταυτόχρονα να εξασφαλίζεται μια δυναμική προσαρμογής στην εξέλιξη της αγοράς?
- αναλύθηκε η επίδραση της λειτουργίας της ΥΑΦΑ στο πλαίσιο εξισορρόπησης του Συστήματος (ενδεικτικά στο κόστος εξισορρόπησης)?
 - Εξετάστηκε ο ρόλος της ΥΑΦΑ στην περιφέρεια, σε επίπεδο ασφάλειας εφοδιασμού αλλά και εμπορικό, μέσω διασυνοριακής συνεργασίας και σχετικού ρυθμιστικού πλαισίου (ενδεικτικά *pooling με γειτονική αποθήκη*)?
 - Διερευνήθηκε εάν θα παρέχεται δυνατότητα πρόσβασης στην ΥΑΦΑ και τελικών καταναλωτών, εγχώριων ή μη (όλων? ποιου μεγέθους?), για προμήθεια αερίου που αποθηκεύεται σε αυτή από Προμηθευτές/χρήστες της? Σε ποιες περιπτώσεις (πχ για την εξισορρόπηση τους)?

Σε κάθε περίπτωση είναι κοινώς αποδεκτό πως η πιο αποτελεσματική προσέγγιση για την επίτευξη του μέγιστου βαθμού στην εφοδιαστική ασφάλεια είναι η ύπαρξη αγορών χωρίς δομικές στρεβλώσεις αγορές, όπου οι προβλέψεις των Ευρωπαϊκών Κωδίκων (CAM, CMP, TAR, Interoperability, BAL) του 3^{ου} ενεργειακού πακέτου τυγχάνουν ευρείας εφαρμογής.

Επιπροσθέτως, πιστεύουμε ότι οι όροι πρόσβασης πρέπει να είναι άρτια δομημένοι έτσι ώστε να μην θέτουν περιορισμούς και εμπόδια στην βέλτιστη αξιοποίηση της που είναι οι εμπορικές συναλλαγές (του διασυνοριακού εμπορίου συμπεριλαμβανομένου), δεδομένου ότι η ΥΑΦΑ θα δημιουργήσει περιβάλλον ενισχυμένου ανταγωνισμού προς όφελος των καταναλωτών. Επίσης, θα πρέπει να διασφαλιστούν επίπεδα ταριφών στην αποθήκη τέτοια που να την καθιστούν ανταγωνιστική σε σχέση με τις λοιπές πηγές ευελιξίας του συστήματος αερίου.

Υπό το πρίσμα αυτό, η ενδεχόμενη επιβολή υποχρεώσεων σε Προμηθευτές για διατήρηση συγκεκριμένου αποθέματος (κατ'αντανάκλαση των αναγκών ποσοτήτων σύμφωνα με το χαρτοφυλάκιο των πελατών τους) ή η υιοθέτηση στρατηγικού αποθέματος στην ΥΑΦΑ (που θα πρέπει να οδηγεί σε επιβάρυνση των καταναλωτών έως τα επίπεδα του ισχύοντος σήμερα τέλους ασφάλειας εφοδιασμού), αν και προσφέρουν σημαντικό βαθμό βεβαιότητας στην τροφοδοσία και ως προς την δέσμευση δυναμικότητας στην αποθήκη, θα πρέπει να τύχουν προσεχτικού σχεδιασμού, σύμφωνα με τους κανόνες διαφάνειας και ισότιμης μεταχείρισης, με ευελιξία προσαρμογής στη δυναμική της αγοράς και πάντα κατόπιν διαβούλευσης με τους συμμετέχοντες στην αγορά, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν τυχόν επιπτώσεις στην αγορά (στρέβλωση ανταγωνισμού).

B. 10ετές ΠΑ 2022-2031 ΔΕΣΦΑ

Ως προς την ανάγκη επαύξησης του Συστήματος Μεταφοράς για την εξυπηρέτηση της ΥΑΦΑ και επειδή η υλοποίηση της επένδυσης της ΥΑΦΑ είναι και υψηλού κόστους και απαιτεί χρόνο, είναι εξαιρετικής σημασίας να βρεθεί σύντομα βιώσιμη λύση, ώστε η αποθήκη να έχει το μέγιστο βαθμό

διαλειτουργικότητας με το ΕΣΜΦΑ αλλά και το ενιαίο σύστημα αγωγών φυσικού αερίου στην χώρα (των Δικτύων Διανομής συμπεριλαμβανομένων), το οποίο θα μπορεί να υποδεχθεί και ανανεώσιμα αέρια.

Η βιωσιμότητα της όποιας επιλογής θα πρέπει να βασίζεται στις αρχές της οικονομικής αποδοτικότητας της επένδυσης, της αποφυγής δημιουργίας υπο-χρησιμοποιούμενων υποδομών (stranded assets) και της αναλογικότητας των χρεώσεων των χρηστών φυσικού αερίου στην Ελλάδα, προκειμένου αυτοί να επιβαρυνθούν εύλογα κόστη που τους αναλογούν και να μην καταστεί, εν τέλει, το φυσικό αέριο στην χώρα μη ανταγωνιστικό.

Ως εκ τούτου, η πρόταση του ΔΕΣΦΑ για επέκταση της υφιστάμενης δυναμικότητας του Συστήματος Μεταφοράς με κατασκευή παράλληλου αγωγού θα πρέπει να τεκμηριωθεί στην σχετική μελέτη σκοπιμότητας με ανάλυση κόστους-οφέλους, που θα λαμβάνει υπόψη της, αφενός, την συμβολή της ΥΑΦΑ στην αποτελεσματική λειτουργία όχι μόνο της εγχώριας αλλά και της περιφερειακής αγοράς αερίου, αφετέρου, τα προγραμματισμένα έργα στο Σύστημα Μεταφοράς αλλά και στα Δίκτυα Διανομής υπό το πρίσμα ενός ενιαίου συστήματος αερίου *-έστω και ως δοκιμαστική άσκηση*.

Επιπροσθέτως, θα μπορούσε να εξεταστεί και το όφελος που προκύπτει από την ΥΑΦΑ από την ανάπτυξη των μονάδων Power-to-Gas σε ένα συζευγμένο σύστημα ενέργειας (ηλεκτρικής και αερίου), με αυξημένες ανάγκες ευελιξίας λόγω της μεταβλητότητας των ΑΠΕ στην παραγωγή ΗΕ *(μια ολιστική προσέγγιση στον σχεδιασμό των ενεργειακών συστημάτων φαίνεται ότι θα πρέπει πλέον να αρχίσει να εφαρμόζεται)*. Κατ'αυτόν τον τρόπο, θα βρεθούν πιο εύκολα και οι πηγές χρηματοδότησης των επενδύσεων στα πλαίσια της ενεργειακής μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα.

Παραμένουμε στην διάθεση σας για οποιαδήποτε περαιτέρω συνεργασία.

Με εκτίμηση,

Μαρία Σχοινά
Διευθύντρια Δραστηριοτήτων
Στρατηγικής και Ρυθμιστικών Θεμάτων